

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖)
พุทธศักราช ๒๕๓๙

(สภาร่างรัฐธรรมนูญ)

กองการประชุม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961103785

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

บทนำ

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕ ได้เพิ่มบทบัญญัติ หมวด ๑๒ การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญไว้ใน มาตรา ๒๑๑ ทวิ - ๒๑๑ เอญานวิสติ โดยกำหนดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อทำหน้าที่ จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ให้มีความเป็นประชาธิปไตยอันจะเป็นพื้นฐานสำคัญ ในการปฏิรูปการเมือง โดยให้มีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งประกอบด้วยบุคคล จากหลายสาขาอาชีพและจากตัวแทนของประชาชนทั่วประเทศเป็นองค์กรในการจัดทำ ร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อปรับปรุง โครงสร้างทางการเมืองใหม่ให้มีเสถียรภาพและมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมา รายละเอียดและขั้นตอนในการจัดตั้ง สภาร่างรัฐธรรมนูญ กระบวนการในการจัดทำรัฐธรรมนูญ กองการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงได้จัดทำเอกสารฉบับนี้ขึ้นเพื่อเป็นเอกสาร ประกอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กองการประชุมและเพื่อประ โยชน์แก่บุคคลทั่วไป ที่มีความสนใจในเรื่องการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งคณะผู้จัดทำหวังว่าเอกสาร ฉบับนี้คงจะให้ประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ ได้ทราบถึงความเป็นมา และกระบวนการ ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่พอสมควร ซึ่งเอกสารฉบับนี้จะประกอบด้วย

๑. ความเป็นมาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕
๒. สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕
๓. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	-
การจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕	๑
สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕	
- องค์ประกอบของสภาร่างรัฐธรรมนูญ	๗
- ที่มาของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ	๗
- ขั้นตอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญโดยรัฐสภา	๙
- คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ	๑๐
- การเริ่มต้นและการสิ้นสุดของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ	๑๓
- การแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ	๑๔
- เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทน	๑๕
- ขั้นตอนการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ	๑๕
- วิธีการประชุมและวิธีพิจารณาของสภาร่างรัฐธรรมนูญ	๑๖
- ขั้นตอนหลังจากการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ	๑๗
- การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญในระหว่างปิดสมัยประชุมรัฐสภา	๑๘
- การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ	๑๙
- เหตุที่ร่างรัฐธรรมนูญตกไป	๑๙
- เหตุที่สภาร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง	๒๐
- การเสนอญัตติเพื่อให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญใหม่	๒๐
- สรุปขั้นตอนและระยะเวลาในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ	๒๒
- หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ	๒๔
แผนภูมิของสภาร่างรัฐธรรมนูญ	๒๗
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕	๓๔

ความเป็นมาของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕

การจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๘
(สภาร่างรัฐธรรมนูญ)

ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรี ซึ่งมีนายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๘ ประการหนึ่งว่าจะสนับสนุนให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน มาตรา ๒๑๑ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงข้อเสนอของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย และในวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๘ คณะรัฐมนตรีก็ได้เสนอร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... โดยมีเหตุผลในการเสนอว่า "เพื่อเป็นการสมควรจัดให้มีวิธีการจัดทำรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิรูปการเมือง โดยให้มีคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งประกอบด้วยบุคคลจากหลายสาขาอาชีพเป็นองค์กรในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเพื่อปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองขึ้นใหม่ให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุมัติรัฐธรรมนูญ โดยการออกเสียงประชามติได้ด้วย ทั้งนี้ โดยยังคงรักษาระบบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขไว้ตลอดไป"

การพิจารณาในวาระที่หนึ่ง

ในคราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญ ครั้งที่สอง) วันศุกร์ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๓๘ ที่ประชุมได้ลงมติในวาระที่ ๑ รับหลักการด้วยคะแนนเสียง ๓๕๗ เสียง ไม่รับหลักการไม่มี และงดออกเสียง ๑๓๓ เสียง (สมาชิกของทั้งสองสภา มีจำนวน ๖๕๑ คน แยกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๓๕๑ คน และสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๒๖๐ คน) คะแนนรับหลักการมีจำนวนมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน

สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา จึงถือว่าที่ประชุมได้ลงมติรับหลักการ
ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ....
และที่ประชุมได้ลงมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๔๕ คน เพื่อพิจารณา
ประกอบด้วย

๑. นายเกษม สุวรรณกุล	๒. พลเรือเอก เกษะหลัก เจริญรุกษ์
๓. นายเงิน ไชยศิวามงคล	๔. พลเอก จรัส กุลละวณิชย์
๕. นายจาตุรนต์ ฉายแสง	๖. นายจำลอง ครุฑขุนทด
๗. นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์	๘. นายเฉลิมพล สนิทวงศ์ชัย
๙. นายชัยอนันต์ สมุทวณิช	๑๐. นายชำนาญ ศักดิ์เศรษฐ์
๑๑. นายชุมพล ศิลปอาชา	๑๒. นายคุณิต โสภิตชา
๑๓. นายเดโช สวานานนท์	๑๔. นายถวิล ไพรสมณฑ์
๑๕. พลเอก เทียนชัย สิริสัมพันธ์	๑๖. นายธีรภัทร เสรีรังสรรค์
๑๗. นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตร	๑๘. คุณหญิงนันทกา สุประภาตะนันท์
๑๙. นายนิพนธ์ วิศิษฎ์ยุทธศาสตร์	๒๐. นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ
๒๑. นายประสพ บุษราคัม	๒๒. นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา
๒๓. นายพินิจ จันทรสุรินทร์	๒๔. นายพีรพันธุ์ พาลุสุข
๒๕. นายไพศาล กุมาลย์วิสัย	๒๖. นายโกสิน พลกุล
๒๗. นายขงยุทธ คิยะไพรัช	๒๘. นายลิขิต วีรเวคิน
๒๙. นายวิษณุ เครืองาม	๓๐. นายสมภพ โทตระกิตย์
๓๑. นายสมยศ เชื้อไทย	๓๒. นายสมศักดิ์ คุณเงิน
๓๓. นายสวัสดิ์ คำประกอบ	๓๔. นายสังข์ทอง ศรีธเรศ
๓๕. นายสันต์ หัตถิรัตน์	๓๖. นายสุชน ชาลีเครือ
๓๗. นายสุทัศน์ เงินหมื่น	๓๘. นายสุเทพ เทือกสุบรรณ
๓๙. นายอดิศร เพียงเกษ	๔๐. นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
๔๑. นายอมร จันทรสมบูรณ์	๔๒. นายอลงกรณ์ พลบุตร
๔๓. นายอักษราทร จุฬารัตน	๔๔. นายอัญญาณ์ ปาณิกบุตร
๔๕. นายอำนาจ สอนอิมสาตร์	

การพิจารณาของคณะกรรมการ

ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้ลงมติเลือก

๑. นายชัยอนันต์ สมุทวณิช เป็นประธานคณะกรรมการ
๒. นายโกคิน พलगูล เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายพินิจ จันทรสุรินทร์ เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายเกษม สุวรรณกุล เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายอัคราทร จุฬารัตน เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
๖. นายสมศักดิ์ คุณเงิน เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๗. นายบวรศักดิ์ อูวรรณโณ เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
๘. นายพีรพันธุ์ พาลุสุข เป็นโฆษกคณะกรรมการ
๙. นายอลงกรณ์ พลบุตร เป็นโฆษกคณะกรรมการ
๑๐. นายจาตุรนต์ ฉายแสง เป็นโฆษกคณะกรรมการ

คณะกรรมการวิสามัญได้มีการประชุมทั้งหมดรวม ๑๓ ครั้ง ครั้งแรกประชุมเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และครั้งสุดท้ายประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๓๕ การประชุมของคณะกรรมการวิสามัญได้เปิดโอกาสให้ประชาชนและสื่อมวลชนได้เข้าฟังการประชุม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเผยแพร่การพิจารณาและสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ และในการดำเนินงานของคณะกรรมการได้กำหนดขอบเขตการพิจารณาของคณะกรรมการ โดยคำนึงถึงหลักการของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งให้เพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา และเพื่อให้สอดคล้องกับการเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ตามมาตรา ๒๑๑ ทวิ ซึ่งถือเป็นการกำหนดหลักการแบบกว้างไว้ คณะกรรมการจึงได้แก้ไขปรับปรุงโครงสร้าง องค์กรประกอบและวิธีการดำเนินงานขององค์กรในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ โดยเสนอเป็นรูปแบบ "สภาร่างรัฐธรรมนูญ"

คณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฯ ฉบับนี้เสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอ
ให้ประธานรัฐสภา เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕

การพิจารณาในวาระที่สอง

ในคราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง)
วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช .... ซึ่ง
คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว ประธานรัฐสภาได้อนุญาตให้สมาชิกอภิปราย
แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ที่คณะกรรมการได้แก้ไขแตกต่าง
ไปจากร่างเดิมที่สภาได้รับหลักการไว้ โดยมีได้เป็นการพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา
เพราะที่ประชุมได้อนุมัติให้คงใช้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๕
ข้อ ๘๘ และข้อ ๑๐๓ ไว้แล้ว (การประชุมร่วมกันของรัฐสภา เมื่อยังไม่มีข้อบังคับ
การประชุมของรัฐสภา ให้นำข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร มาใช้บังคับ
โดยอนุโลม) จากนั้นที่ประชุมได้มีมติให้คณะกรรมการนำร่างรัฐธรรมนูญฯ ฉบับนี้กลับไป
พิจารณาปรับปรุงใหม่ และได้กำหนดแนวทางการพิจารณาปรับปรุงใหม่รวม
๕ ประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑. องค์กษยกร่างรัฐธรรมนูญฯ ให้ใช้ในรูปแบบของสภาร่างรัฐธรรมนูญ
๒. สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญประกอบด้วยนักวิชาการและประชาชนทั่วไป
๓. สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญให้มาจากการเลือกตั้งทางอ้อมโดยรัฐสภา
และมีจำนวนตามที่คณะกรรมการวิสามัญกำหนด
๔. เมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญได้ร่างรัฐธรรมนูญฯ เสร็จแล้ว ให้เสนอรัฐสภาพิจารณา
อนุมัติ โดยประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ
๕. ถ้ารัฐสภาไม่อนุมัติให้นำร่างรัฐธรรมนูญฯ ไปขอประชามติ

ในคราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๓๕ ที่ประชุมได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญได้นำกลับไปพิจารณาปรับปรุงใหม่เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยพิจารณาในวาระที่ ๒ เริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง และเมื่อการพิจารณา วาระที่ ๒ เสร็จสิ้นแล้ว ประธานรัฐสภาได้ปรึกษาที่ประชุมเพื่อกำหนดวันลงมติในวาระที่ ๓ ซึ่งรัฐธรรมนูญฯ กำหนดให้รอไว้ ๑๕ วัน ที่ประชุมได้เห็นชอบให้มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... ในวาระที่ ๓ ในวันเสาร์ที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๓๕ เวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา

การพิจารณาในวาระที่สาม

ในคราวประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญ ครั้งที่หนึ่ง) วันเสาร์ที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๓๕ ที่ประชุมได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช ... ในวาระที่ ๓ เพื่อลงมติว่าจะเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญหรือไม่ โดยใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และผลการลงคะแนนปรากฏว่ามีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญฯ ด้วยคะแนนเสียง ๖๐๔ เสียง ไม่เห็นชอบไม่มี และงดออกเสียง ๒ เสียง จำนวนคะแนนเสียงเห็นชอบมีมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา จึงถือว่าร่างรัฐธรรมนูญฯ ฉบับนี้ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ตามมาตรา ๒๑๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๓๕ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้มีหนังสือ
ยืนยันมติของรัฐสภาพร้อมด้วยร่างรัฐธรรมนูญฯ ฉบับนี้ ไปยังสำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี เพื่อให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อพระมหากษัตริย์
ทรงลงพระปรมาภิไธย ร่างรัฐธรรมนูญฯ ฉบับนี้ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประเภท
ก. ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๑๓ ตอนที่ ๕๓ ก ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๕ และมีผลใช้
บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๕

**สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕**

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๘

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้แก้ไขเพื่อนำไปสู่การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยกำหนดให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรในการจัดทำรัฐธรรมนูญ ซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญมีที่มา อำนาจหน้าที่ และวิธีจัดทำรัฐธรรมนูญ ดังนี้

องค์ประกอบของสภาร่างรัฐธรรมนูญ

สภาร่างรัฐธรรมนูญจะมีสมาชิกจำนวน ๘๘ คน ประกอบด้วย

๑. สมาชิกซึ่งรัฐสภาเลือกตั้งจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นตัวแทนของ จังหวัด ๆ ละ ๑ คน ปัจจุบันประเทศไทยมี ๗๖ จังหวัด จึงมีสมาชิกประเภทนี้ได้ ๗๖ คน (มาตรา ๒๑๑ ทวิ (๑))

๒. สมาชิกซึ่งรัฐสภาเลือกตั้งจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ รวม ๒๒ คน ซึ่งมาจาก

- ผู้เชี่ยวชาญสาขากฎหมายมหาชน จำนวน ๘ คน
- ผู้เชี่ยวชาญสาขารัฐศาสตร์ หรือรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน ๘ คน
- ผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน หรือ

การร่างรัฐธรรมนูญตามที่ประธานรัฐสภากำหนด จำนวน ๗ คน (มาตรา ๒๑๑ ทวิ (๒))

ที่มาของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

รัฐสภาซึ่งประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นผู้เลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งผู้ที่จะได้รับเลือกให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาจะเป็นบุคคลที่มาจาก

๑. มาจากตัวแทนของจังหวัด

สำหรับผู้ที่ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ จะต้องยื่นใบสมัครพร้อมด้วยหลักฐานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนา หรือ ที่ตนเกิด ตามแบบและภายในกำหนดวันและเวลาที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องกำหนดวันรับสมัครให้เป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัด ตรวจสอบสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งและเห็นว่าถูกต้องแล้ว ถ้าหากว่า

- จังหวัดใดมีผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่เกิน ๑๐ คน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งไปยังประธานรัฐสภา เพื่อให้มีการดำเนินการลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครต่อไป (มาตรา ๒๑๑ อัญญา)

- จังหวัดใดมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเกิน ๑๐ คน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการประชุมพร้อมกันระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อลงคะแนนเลือกตั้งกันเอง โดยลงคะแนนลับและผู้สมัครแต่ละคนให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกผู้สมัครด้วยกันเองได้คนละไม่เกิน ๓ คน แต่ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันอันเป็นเหตุให้มีจำนวนเกิน ๑๐ คน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการลงคะแนนใหม่ เฉพาะผู้ที่ได้รับคะแนนเท่ากันนั้น เพื่อให้ได้ผู้สมัครที่มีคะแนนสูงสุดจำนวน ๑๐ คน โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการให้แล้วเสร็จและส่งรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไปยังประธานรัฐสภาภายใน ๕ วัน นับแต่วันที่พ้นกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง เพื่อให้มีการดำเนินการลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครต่อไป (มาตรา ๒๑๑ อัญญา)

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดส่งรายชื่อพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนสูงสุดลำดับที่ ๑ - ๑๐ ไปยังประธานรัฐสภาแล้ว ให้ประธานรัฐสภาจัดทำบัญชีรายชื่อที่ได้รับจากผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด โดยแยกเป็นรายชื่อของแต่ละจังหวัด และให้เรียงรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดตามลำดับอักษร (มาตรา ๒๑๑ ก)

๒. มาจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ ประกอบด้วย

๒.๑ ผู้เชี่ยวชาญสาขากฎหมายมหาชน จำนวน ๘ คน

๒.๒ ผู้เชี่ยวชาญสาขารัฐศาสตร์ หรือรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน ๘ คน

๒.๓ ผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการร่างรัฐธรรมนูญ ตามหลักเกณฑ์ที่ประธานรัฐสภากำหนด จำนวน ๑ คน

โดยให้สภาสถาบันอุดมศึกษาที่มีการให้ปริญญาในสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ หรือรัฐประศาสนศาสตร์ แต่ละแห่งคัดเลือกบุคคลผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ประเภทต่าง ๆ ตาม ๒.๑, ๒.๒ และ ๒.๓ ประเภทละไม่เกิน ๕ คน และจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อของแต่ละประเภท พร้อมทั้งรายละเอียดตามที่ประธานรัฐสภา กำหนด ส่งไปให้ประธานรัฐสภาภายใน ๕ วัน นับแต่วันพ้นกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญของแต่ละจังหวัด (มาตรา ๒๑๑ ทวิ (๑)) และให้ประธานรัฐสภาจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลที่สภาสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ส่งมา แล้วแยกเป็นประเภทแต่ละบัญชี โดยให้เรียงรายชื่อตามลำดับอักษร

ขั้นตอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญโดยรัฐสภา

เมื่อประธานรัฐสภาได้รับรายชื่อจากผู้ว่าราชการจังหวัดและจากสภาสถาบันอุดมศึกษาแล้ว รัฐสภาจะเป็นผู้คัดเลือกอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ โดยมีขั้นตอนการคัดเลือก ดังนี้

๑. การดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๑๑ อัญญา ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา (มาตรา ๑๖๐ (๑๕))

๒. เมื่อประธานรัฐสภาจัดทำบัญชีรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด ตามลำดับอักษร (มาตรา ๒๑๑ ฉ) และได้รับบัญชีรายชื่อของบุคคลที่สภาสถาบันอุดมศึกษาส่งมา (มาตรา ๒๑๑ สัตต) แล้ว ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ภายใน ๑๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อครบถ้วน

๓. ให้สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัคร จากบัญชีรายชื่อจากจังหวัดต่าง ๆ และเลือกตั้งบุคคลจากบัญชีรายชื่อ ที่สภาสถาบันอุดมศึกษาส่งมา โดยการลงคะแนนลับ

๔. ผู้ได้รับเลือกตั้งจากแต่ละจังหวัดและผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งได้คะแนนสูงสุดตามลำดับ ตามจำนวนที่กำหนดไว้ในแต่ละประเภทนั้น ๆ (มาตรา ๒๑๑ ทวิ) เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ

๕. ในกรณีที่มีผู้ได้คะแนนเท่ากัน ในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีจำนวนผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเกินจำนวนที่กำหนด ให้ดำเนินการลงคะแนนใหม่เฉพาะผู้ได้รับคะแนนเท่ากัน แต่ถ้ายังมีคะแนนเท่ากันอีก ให้ประธานรัฐสภาทำการจับสลากได้ผู้ใดให้ผู้นั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

๖. ให้ประธานรัฐสภาประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ในราชกิจจานุเบกษา

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ

สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญที่เป็นตัวแทนของจังหวัดและของสภาสถาบันอุดมศึกษาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

๑. สมาชิกที่มาจากตัวแทนของจังหวัด (จำนวน ๗๖ คน)

- ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรี หรือเทียบเท่า

(๔) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลา

ติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า ๑ ปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

- ไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

(๑) ดิเคยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

(๓) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๔) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช

(๕) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา

(๖) เป็นบุคคลหูหนวกและเป็นใบ้

(๗) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก และถูกคุมขังโดยหมายของศาล

(๘) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมา

ยังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๙) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในวงราชการ

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๑๑) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๒) เคยถูกวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ โดยยังไม่พ้นกำหนดสี่ปีนับแต่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรมีมติจนถึงวันเลือกตั้ง

(๑๓) เป็นสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือข้าราชการการเมือง

(๑๔) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือมีเงินเดือนประจำ

(๑๕) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น

๒. สมาชิกที่มาจากผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้มีประสบการณ์ (จำนวน ๒๓ คน)

- ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรี หรือเทียบเท่า

- ไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- (๑) ตีดาเสพติดให้โทษ
- (๒) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
- (๓) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๔) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช
- (๕) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา
- (๖) เป็นบุคคลหูหนวกและเป็นใบ้
- (๗) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก และถูกคุมขังโดยหมายของศาล
- (๘) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมา

ยังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๙) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในวงราชการ

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๑๑) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๒) เคยถูกวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ โดยยังไม่พ้นกำหนดสี่ปีนับแต่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรมีมติจนถึงวันเลือกตั้ง

(๑๓) เป็นสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือข้าราชการการเมือง

การเริ่มต้นและการสิ้นสุดของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญมีการเริ่มต้นและการสิ้นสุด ดังนี้

การเริ่มต้น สมาชิกภาพของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทั้งที่มาจากตัวแทนของจังหวัด และที่มาจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ เริ่มตั้งแต่วันที่ได้รับเลือกตั้งจากรัฐสภา

การสิ้นสุด สมาชิกภาพของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทั้งที่มาจากตัวแทนของจังหวัด และที่มาจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ สิ้นสุดลงเมื่อ

(๑) สภาร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง(มาตรา ๒๑๑ อัญจรัส) คือ

- สภาร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวนสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง
- สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จภายในกำหนด

เวลา ๒๔๐ วัน นับแต่วันที่มีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครบจำนวน

- เมื่อร่างรัฐธรรมนูญได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ใช้บังคับได้
- เมื่อร่างรัฐธรรมนูญตกไป (มาตรา ๒๑๑ เศรษฐ วรรคห้า

มาตรา ๒๑๑ ปันรศ วรรคสี่,มาตรา ๒๑๑ โสฬส วรรคสี่,หรือมาตรา ๒๑๑ สัตตรส)

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามการเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

(มาตรา ๒๑๑ ตริ,มาตรา ๒๑๑ จัตวา,มาตรา ๒๑๑ เบญจ)

เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามมาตรา ๒๑๑ อัญจรัส ให้รัฐสภาดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างภายใน ๓๐ วัน จากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ประธานรัฐสภาจัดทำไว้ เว้นแต่ระยะเวลาการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของสภาร่างรัฐธรรมนูญจะเหลือไม่ถึง ๕๐ วัน

กรณีที่มาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญว่างลงและไม่มีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง
รายอื่นในบัญชี ให้สภาาร่างรัฐธรรมนูญปฏิบัติหน้าที่ต่อไปโดยไม่ต้องดำเนินการเลือกตั้ง
แทนตำแหน่งที่ว่าง แต่สภาาร่างรัฐธรรมนูญจะต้องมีจำนวนสมาชิกเหลืออยู่ไม่น้อยกว่ากึ่ง
หนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญทั้งหมด

การดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่างให้กระทำ
ในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา (มาตรา ๑๖๐ (๑๕))

ประธานและรองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

การแต่งตั้งและอำนาจหน้าที่ของประธานและรองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ
มีดังนี้

การแต่งตั้ง

สภาาร่างรัฐธรรมนูญมีประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญคนหนึ่ง และรองประธานสภา
าร่างรัฐธรรมนูญคนหนึ่งหรือสองคน โดย

๑. สภาาร่างรัฐธรรมนูญมีมติแต่งตั้ง

๒. ประธานรัฐสภานำรายชื่อสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญซึ่งสภาาร่างรัฐธรรมนูญ
มีมติให้เป็นประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญและรองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ขึ้น
ทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงมีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง

๓. ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

อำนาจหน้าที่

- ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการประชุมของสภาาร่าง
รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

- รองประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ตามที่ประธานมอบหมาย
และปฏิบัติหน้าที่แทนประธานเมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

- เมื่อประธานและรองประธานไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสภาาร่าง
รัฐธรรมนูญเลือกตั้งกันขึ้นเองเป็นประธานในคราวประชุมนั้น

เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทน

เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของประธานและรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ และกรรมการที่สภาร่างรัฐธรรมนูญแต่งตั้งให้เป็นไปตามที่กำหนด โดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งคณะรัฐมนตรีจะได้ดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกา ต่อไป

ขั้นตอนการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญมีเงื่อนไข ดังนี้

๑. สภาร่างรัฐธรรมนูญต้องจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน ๒๔๐ วัน นับแต่วันที่มีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครบจำนวน ตามมาตรา ๒๑๑ ทวิ

๒. ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรไม่เป็นเหตุกระทบกระเทือนการปฏิบัติหน้าที่ของสภาร่างรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๑๑ เศรศวรรคสอง)

๓. ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญสภาร่างรัฐธรรมนูญต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ (มาตรา ๒๑๑ เศรศวรรคสาม)

๔. ร่างรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะกระทำมิได้ (มาตรา ๒๑๑ เศรศวรรคสี่)

๕. ในกรณีที่รัฐสภาวินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐให้ถือว่าร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันตกไป (มาตรา ๒๑๑ เศรศวรรคห้า)

วิธีการประชุมและวิธีพิจารณาของสภาร่างรัฐธรรมนูญ

การจัดทำรัฐธรรมนูญมีขั้นตอนการจัดทำและวิธีการพิจารณา ดังนี้

๑. สภาร่างรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ในการร่างรัฐธรรมนูญและจัดทำรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ โดยการกำหนดรูปแบบวิธีการพิจารณาและจัดทำรัฐธรรมนูญตลอดจนการประชุม การลงมติ การแต่งตั้งกรรมการและการดำเนินการของกรรมการ การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติของหมวดนี้ ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยอนุโลม (มาตรา ๒๑๑ จตุทศ วรรคหนึ่ง)

๒.ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๕ และมาตรา ๑๓๐ มาใช้กับการประชุมของสภาร่างรัฐธรรมนูญโดยอนุโลม (มาตรา ๒๑๑ จตุทศ วรรคสอง) ได้แก่ .

- การประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาร่างรัฐธรรมนูญจึงจะเป็นองค์ประชุม

- การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ

- สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนนถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

๓. เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๑ และมาตรา ๑๓๒ และความคุ้มครองที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๕ มาตรา ๑๔๐ และมาตรา ๑๔๑ให้นำมาใช้บังคับกับการประชุมของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญและกรรมการ โดยอนุโลม (มาตรา ๒๑๑ จตุทศ วรรคสาม)

ขั้นตอนหลังจากการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ

เมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จสิ้นแล้วให้นำเสนอต่อรัฐสภา โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. การพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา (มาตรา ๑๖๐ (๑๖))

๒. สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญมีสิทธิเข้าชี้แจงประกอบร่างรัฐธรรมนูญนั้นในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้

๓. รัฐสภาต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมประการใดมิได้

๔. การลงมติให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย

๔.๑ ถ้าที่ประชุมลงมติให้ความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ให้ถือร่างรัฐธรรมนูญได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว

๔.๒ ถ้าที่ประชุมลงมติไม่ให้ความเห็นชอบหรือลงมติด้วยคะแนนเสียงให้ความเห็นชอบไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาให้ดำเนินการจัดให้มีประชามติเพื่อให้ประชาชนออกเสียงลงคะแนนว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญที่สภาร่างรัฐธรรมนูญเสนอ

การออกเสียงประชามติ

การออกเสียงประชามติมีวิธีการ ดังนี้

๑. ให้ประธานรัฐสภาประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อกำหนดวันให้ประชาชนออกเสียงประชามติ ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนออกเสียงว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญเสนอ

๒. วันออกเสียงประชามติต้องไม่ก่อน ๕๐ วัน แต่ไม่ช้ากว่า ๑๒๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๓. วันออกเสียงประชามติ ต้องเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

๔. ผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ คือบุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๕. หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

๖. ผลของการลงประชามติ แบ่งได้เป็น ๒ กรณี ดังนี้

๖.๑ ถ้าประชาชนลงประชามติโดยเสียงข้างมากเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภานำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย

๖.๒ ถ้าประชาชนลงประชามติโดยเสียงข้างมากไม่เห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญนั้น หรือผู้มาใช้สิทธิออกเสียงประชามติมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ ให้ร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป

การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญในระหว่างปิดสมัยประชุมรัฐสภา

ในกรณีที่รัฐสภาจะต้องดำเนินการในระหว่างปิดสมัยประชุมรัฐสภา เช่น การดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๒๑๑ อัญญา และมาตรา ๒๑๑ ทศ วรยศสาม การให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๑๑ ปีณรส วรยศสาม การให้ความเห็นชอบญัตติให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ตามมาตรา ๒๑๑ เอกุณวิสติ เป็นต้น มีขั้นตอนดังนี้

๑. ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ

๒. ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

๓. ถ้าอายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร และมีกรณีที่รัฐสภาจะต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด มิให้นับระยะเวลาตั้งแต่วันที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี จนถึงวันประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกภายหลังจากมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรรวมเข้าในระยะเวลาที่รัฐสภาจะต้องดำเนินการ

การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

ถ้าที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญหรือประชาชนออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ มีขั้นตอนดังนี้

๑. ให้ประธานรัฐสภานำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายภายใน ๓๐ วันเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย
๒. ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ
๓. เมื่อรัฐธรรมนูญได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับเป็นรัฐธรรมนูญได้

เหตุที่ร่างรัฐธรรมนูญตกไป

ร่างรัฐธรรมนูญตกไปด้วยเหตุ ดังนี้

๑. ถ้าที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญหรือประชาชนออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ แต่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญและพระราชทานคืนมา หรือเมื่อพ้นกำหนด ๙๐ วันแล้ว มิได้พระราชทานคืนมา
๒. ถ้าประชาชนออกเสียงประชามติโดยเสียงข้างมากไม่เห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ
๓. ถ้าประชาชนมาใช้สิทธิออกเสียงประชามติเป็นจำนวนไม่ถึงหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ
๔. รัฐสภาวินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญมีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ

เหตุที่สภาร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง

สภาร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงด้วยสาเหตุ ดังนี้

๑. จำนวนสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง (จากจำนวน ๕๕ คน)

๒. จัดทำร่างรัฐธรรมนูญไม่เสร็จภายใน ๒๔๐ วัน นับแต่วันที่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครบจำนวน ตามมาตรา ๒๑๑ ทวิ ในกรณีนี้ให้มีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ภายใน ๕๐ วัน นับแต่วันสิ้นสุดระยะเวลา ซึ่งผู้เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญชุดเดิมไม่สามารถเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญชุดใหม่ได้

๓. เมื่อร่างรัฐธรรมนูญได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ใช้บังคับเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๔. เมื่อร่างรัฐธรรมนูญตกไป ตามกรณีดังต่อไปนี้

๔.๑ ร่างรัฐธรรมนูญนั้นมิได้ผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข หรือร่างรัฐธรรมนูญมิได้เปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ

๔.๒ กรณีพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญและพระราชทานคืนมา หรือเมื่อพ้นกำหนด ๕๐ วันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา

๔.๓ ในการออกเสียงประชามติถ้าประชาชน โดยเสียงข้างมากไม่เห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญนั้น หรือมีผู้ออกเสียงประชามติไม่ถึงหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ

การเสนอญัตติเพื่อให้มีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญใหม่

เมื่อร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ได้ตกไปตามสาเหตุต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว อาจมีการเสนอให้มีการตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญชุดใหม่ขึ้นแทนชุดเก่า เพื่อทำหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญใหม่ได้ โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการดังนี้

๑. การเสนอให้มีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะต้องเสนอเป็นญัตติ และให้รัฐสภาพิจารณามิมติ

๒. ผู้มีสิทธิเสนอญัตติเพื่อให้รัฐสภามิมติให้มีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ คือ

๒.๑ คณะรัฐมนตรี

๒.๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

๒.๓ สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

๓. การให้ความเห็นชอบให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา (มาตรา ๑๖๐ (๑๗))

๔. ผลของการลงมติ

๔.๑ กรณีรัฐสภาให้ความเห็นชอบโดยเสียงข้างมากเป็นประมาณ ให้ตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่

๔.๒ กรณีรัฐสภาไม่ให้ความเห็นชอบ ให้ญัตติดังกล่าวเป็นอันตกไป

๕. เมื่อรัฐสภามิมติอย่างหนึ่งอย่างใด จะเสนอญัตติทำนองเดียวกันต่อรัฐสภาอีกไม่ได้ เว้นแต่จะมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961103785

สรุปขั้นตอนและระยะเวลาในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖)

พุทธศักราช ๒๕๓๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๕

๒. ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการรับสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๕ ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ (มาตรา ๕)

๓. ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๑๑ ฉ ให้แล้วเสร็จภายใน ๕๐ วัน นับแต่วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๕ ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๐ (มาตรา ๕)

๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ แต่ละจังหวัดให้แล้วเสร็จและส่งรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งให้ประธานรัฐสภาภายใน ๕ วัน นับแต่วันที่พ้นกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง (มาตรา ๒๑๑ ฉ วรรคห้า)

๕. สภาสถาบันอุดมศึกษาที่มีการให้ปริญญาในสาขาวิชานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ หรือรัฐประศาสนศาสตร์แต่ละแห่งคัดเลือกบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๑๑ ทวิ (๒) ประเภทละไม่เกิน ๕ คน ส่งให้ประธานรัฐสภา ภายใน ๕ วัน นับแต่วันพ้นกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งตาม มาตรา ๒๑๑ ฉ (มาตรา ๒๑๑ สัตต)

๖. เมื่อประธานรัฐสภาจัดทำบัญชีรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดตามลำดับอักษร (มาตรา ๒๑๑ ฉ) และได้รับบัญชีรายชื่อของบุคคลที่สภาสถาบันอุดมศึกษาส่งมา (มาตรา ๒๑๑ สัตต) แล้ว ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ภายใน ๑๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อครบถ้วน เพื่อดำเนินการเลือกตั้งผู้สมัครจากบัญชีแต่ละประเภท (มาตรา ๒๑๑ อัญญ)

๗. การดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๑๑ อัญญ ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา (มาตรา ๑๖๐ (๑๕))

๘. ให้สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัคร จากบัญชีรายชื่อจากจังหวัดต่าง ๆ จังหวัดละ ๑ คน และเลือกตั้งบุคคลจากบัญชีรายชื่อ ที่สภาสถาบันอุดมศึกษาส่งมาตามจำนวนแต่ละประเภท รวม ๒๓ คน ซึ่งการลงคะแนน ดังกล่าวให้กระทำเป็นการลับ

๙. ในกรณีที่มีผู้ได้คะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้มีจำนวนผู้ได้รับ คะแนนสูงสุดเกินจำนวนที่กำหนด ให้ดำเนินการลงคะแนนใหม่เฉพาะผู้ได้รับคะแนน เท่ากัน แต่ถ้ายังมีคะแนนเท่ากันอีก ให้ประธานรัฐสภาทำการจับสลากได้ผู้ใดให้ผู้นั้น เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

๑๐. ผู้ได้รับเลือกตั้งจากแต่ละจังหวัดและผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งได้คะแนนสูงสุดตามลำดับ ตามจำนวนที่กำหนดไว้ในแต่ละประเภทนั้น ๆ

(มาตรา ๒๑๑ ทวิ) เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

๑๑. ให้ประธานรัฐสภาประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่าง รัฐธรรมนูญในราชกิจจานุเบกษา

๑๒. สภาร่างรัฐธรรมนูญจะต้องจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในกำหนด เวลา ๒๔๐ วัน นับแต่วันที่มิมีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครบจำนวน ตามมาตรา ๒๑๑ ทวิ (มาตรา ๒๑๑ เตรศ)

๑๓. การกำหนดวันให้ประชาชนออกเสียงประชามติจะต้องไม่ก่อน ๕๐ วัน แต่ไม่ช้ากว่า ๑๒๐ วัน นับแต่วันประกาศราชกิจจานุเบกษา (มาตรา ๒๑๑ โสฬส)

๑๔. ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญตาม มาตรา ๒๑๑ ทวิ (๑) ภายใน ๕๐ วัน นับแต่วันที่มิมีเหตุแห่งการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามหมวดนี้ (มาตรา ๒๑๑ ฉ)

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

ประธานรัฐสภา มีหน้าที่ดังนี้

๑. กำหนดหลักเกณฑ์ผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการร่างรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๑๑ ทวิ (๒) (ค)
๒. กำหนดรายละเอียดการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้มีประสบการณ์ ตามมาตรา ๒๑๑ สัตต
๓. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้ง และการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๑๑ อัญญู วรรคสี่)

- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รับผิดชอบดังนี้

๑. จัดทำบัญชีรายชื่อที่ได้รับจากผู้ว่าราชการจังหวัด โดยแยกเป็นรายชื่อของแต่ละจังหวัด และให้เรียงรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดตามลำดับอักษร
๒. จัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลที่สภาสถาบันอุดมศึกษาส่งมาแยกเป็นประเภทแต่ละบัญชี โดยให้เรียงรายชื่อตามลำดับอักษร
๓. จัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาภายใน ๑๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อครบถ้วน
๔. ปฏิบัติหน้าที่ในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
๕. ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
๖. ยืนยันมติของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาไปยังบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
๗. จัดทำพระบรมราชโองการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ เพื่อให้รัฐสภาดำเนินการตามหมวดนี้ในระหว่างปิดสมัยประชุมรัฐสภา

๘. เลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
๙. จัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว
  ๑๐. จัดทำหนังสือแจ้งไปยังสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อเข้าชี้แจงประกอบร่างรัฐธรรมนูญในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา
  ๑๑. ปฏิบัติหน้าที่ในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเพื่อดำเนินการให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ
  ๑๒. ยืนยันมติของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา พร้อมทั้งจัดเตรียมความพร้อมต่าง ๆ เพื่อนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย
  ๑๓. ดำเนินการให้ประธานรัฐสภาประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดวันให้ประชาชนออกเสียงประชามติ
  ๑๔. เมื่อประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ ดำเนินการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญและเตรียมความพร้อมต่าง ๆ เพื่อนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย
  ๑๕. ตรวจสอบความถูกต้องคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกรัฐสภาเสนอญัตติเพื่อให้รัฐสภามีมติให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
  ๑๖. จัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาและปฏิบัติหน้าที่ในห้องประชุม เพื่อให้สมาชิกพิจารณาญัตติให้รัฐสภามีมติ ให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
  ๑๗. ยืนยันมติไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับญัตติให้รัฐสภามีมติให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
  ๑๘. ยืนยันมติไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในกรณีที่รัฐสภาวินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญมีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐหรือไม่

- หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบดังนี้

๑. กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเตรียมข้อมูลเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดแบบวันและเวลาการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

๒. กระทรวงมหาดไทยดำเนินการตรวจคุณสมบัติการเลือกตั้ง และการจัดทำรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

๓. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในราชกิจจานุเบกษา

๔. กระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเตรียมข้อมูลเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของประธาน รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญและกรรมการที่สภาร่างรัฐธรรมนูญแต่งตั้ง

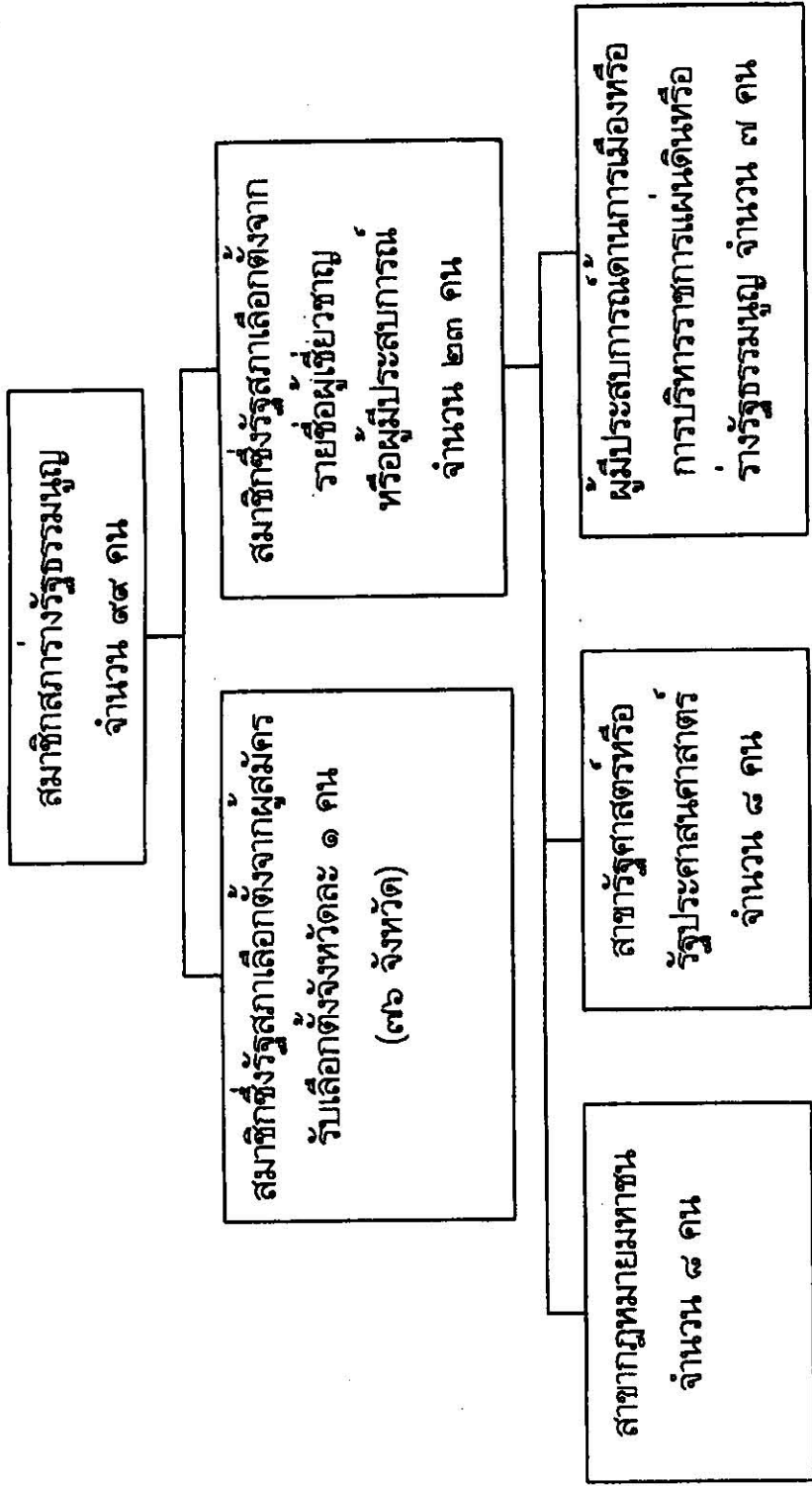
๕. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการประกาศร่างรัฐธรรมนูญในราชกิจจานุเบกษา

๖. กระทรวงมหาดไทย สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเตรียมข้อมูลในการออกกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

แผนภูมิของสภาร่างรัฐธรรมนูญ

แผนภูมิของสภาร่างรัฐธรรมนูญ

องค์ประกอบของสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ที่มาของสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ประกาศรัฐธรรมนูญฯ เมื่อ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๓๙
มีผลบังคับใช้เมื่อ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๙

ต้องตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้มีการรับสมัครเลือกตั้งสมาชิก
วันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๙

ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิก ให้แล้วเสร็จ ภายใน ๙๐ วัน
นับแต่วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๙

สมาชิกซึ่งรัฐสภาเลือกตั้งจาก
ผู้สมัครแต่ละจังหวัด

สมาชิกซึ่งรัฐสภาเลือกตั้งจาก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้มีประสบการณ์

ให้ยื่นใบสมัคร พร้อมด้วยหลักฐาน
ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนา
หรือที่ตนเกิด

สภาสถาบันศึกษาคัดเลือก และเสนอรายชื่อ
ของแต่ละประเภท ๆ ละ ๕ คน ตามรายละเอียด
ที่ประธานรัฐสภากำหนด

ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
ไม่เกิน ๑๐ คน

ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
เกิน ๑๐ คน

ผู้สมัคร เลือกตั้งกันเองให้ได้ ๑๐ คน
โดยลงคะแนนลับ และเลือกได้คนละ
ไม่เกิน ๓ ชื่อ

ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งรายชื่อที่ได้รับเลือก
ให้ประธานรัฐสภา ภายใน ๕ วัน
นับแต่วันพ้นกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง

สภาสถาบันอุดมศึกษาส่งรายชื่อให้
ประธานรัฐสภา ภายใน ๕ วัน
นับแต่วันพ้นกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง

ประธานรัฐสภาจัดทำบัญชีรายชื่อ โดยเรียงรายชื่อตามลำดับอักษร
- ผู้สมัครที่ผู้ว่าฯ ทุกจังหวัดฯ ส่งมา โดยแยกเป็นรายชื่อของแต่ละจังหวัด
- บุคคลที่สภาสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ส่งมา โดยแยกเป็นประเภทแต่ละบัญชี

ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาภายใน ๑๐ วัน
นับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อครบถ้วนทั้ง ๒ ประเภท

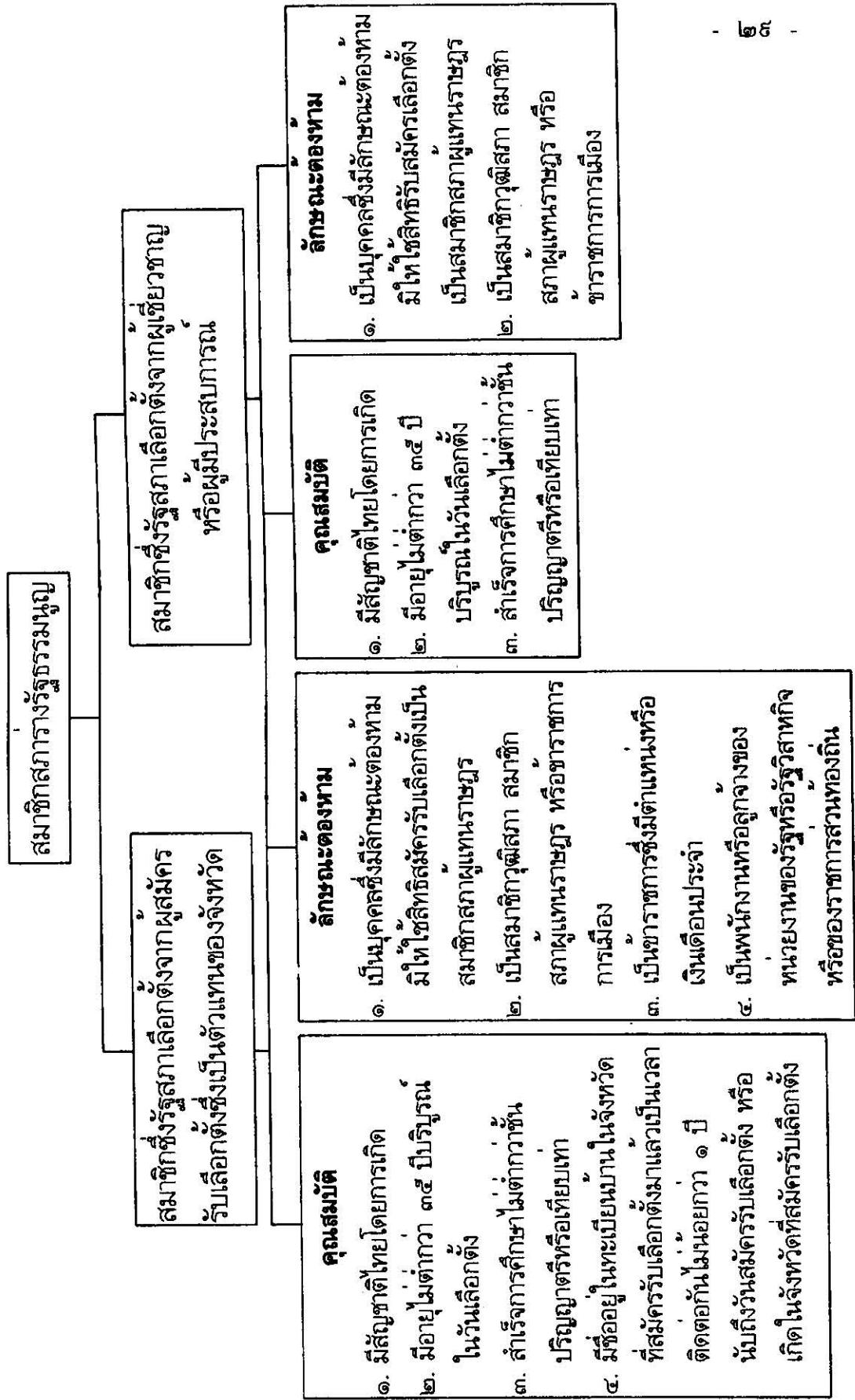
รัฐสภาเลือกตั้งผู้สมัครจากบัญชีรายชื่อ ให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๓๙
โดยลงคะแนนลับ (ประเภทตัวแทนจังหวัดเลือกตั้งจังหวัดละ ๑ คน และประเภทอุดมศึกษา สาขากฎหมาย
มหาชน ๘ คน, สาขารัฐศาสตร์ หรือรัฐประศาสนศาสตร์ ๘ คน, ผู้มีประสบการณ์ทางการเมือง
การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการวางรัฐธรรมนูญ ๗ คน)

ถ้าคะแนนเท่ากันให้เลือกใหม่
เฉพาะผู้ที่ได้คะแนนเท่ากัน

ถ้าคะแนนยังเท่ากันอีก
ให้ประธานรัฐสภาจับฉลาก

ประธานรัฐสภาจะประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ในราชกิจจานุเบกษา

คุณสมบัติและลักษณะของสมาชิกสภาข้าราชการราษฎรมัญญ

เหตุที่สภารัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง

มีจำนวนสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึง
กึ่งหนึ่ง (จากจำนวน ๕๙ คน)

ทำรัฐธรรมนูญไม่เสร็จภายใน ๒๔๐ วัน
นับแต่วันที่มีสมาชิกสภาฯ ครบ

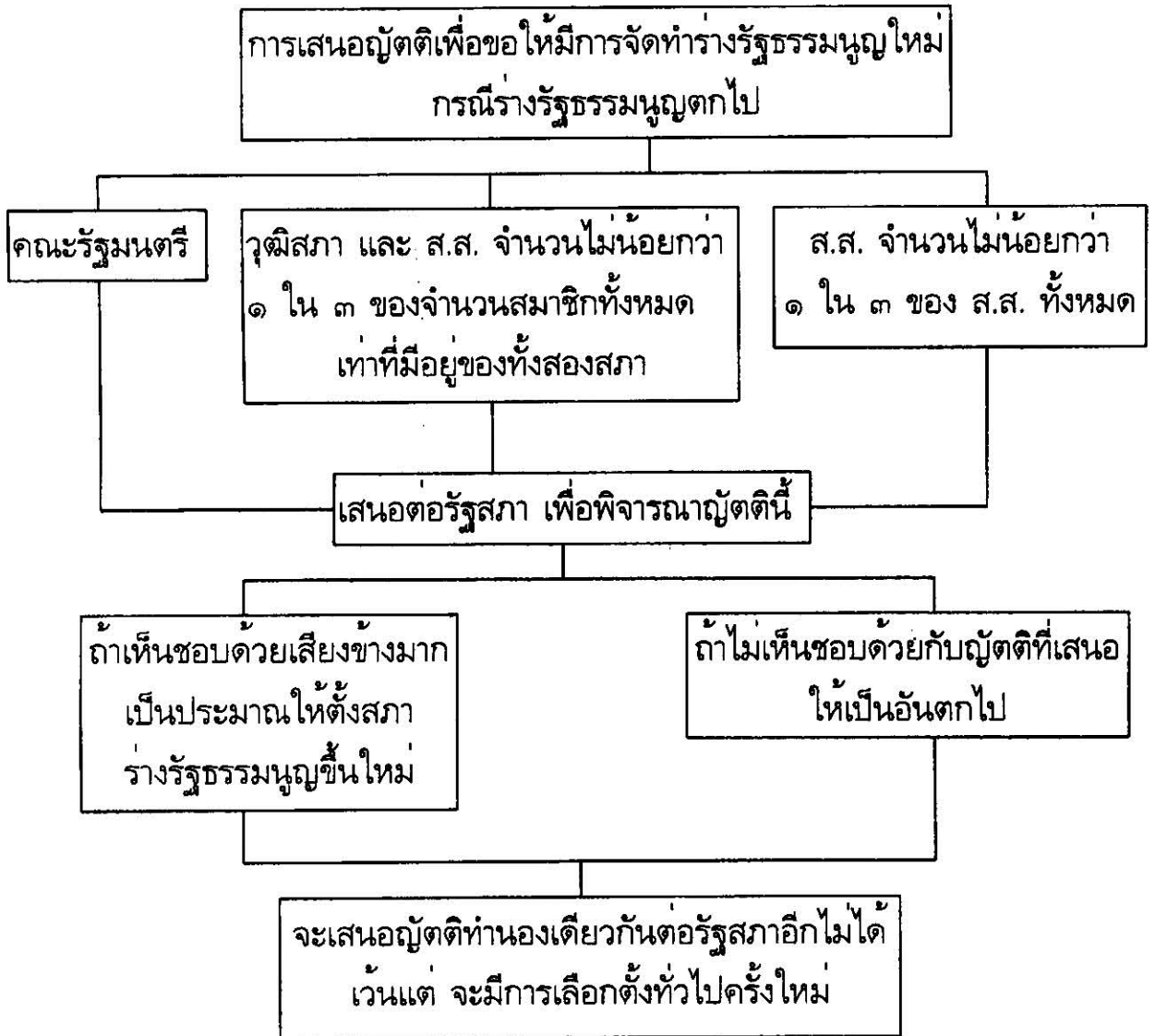
ร่างรัฐธรรมนูญตกไป

ร่างรัฐธรรมนูญประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาและให้ใช้
บังคับเป็นรัฐธรรมนูญ

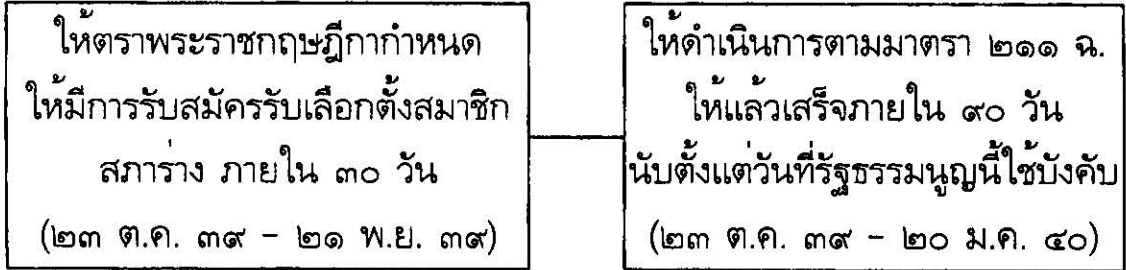
ร่างรัฐธรรมนูญมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลง
รูปของรัฐ หรือเปลี่ยนแปลงการปกครอง
ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
เป็นประมุข

พระมหากษัตริย์ทรงไม่เห็นชอบและ
พระราชทานคืนมา หรือเมื่อพ้น ๕๐ วัน
แล้วมิได้พระราชทานคืนมา

ประชาชนออกเสียงประชามติไม่เห็นชอบ
หรือผู้ออกเสียงประชามติไม่ถึง ๑ ใน ๕
ของผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ

บทเฉพาะกาล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๕

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๙

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙

เป็นปีที่ ๕๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ รัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๕๓๙”

มาตรา ๒ รัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑๕) (๑๖) และ (๑๗) ของมาตรา ๑๖๐
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๔

“(๑๕) การดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๑๑ อัญญา
และมาตรา ๒๑๑ ทศ วรยศสาม

(๑๖) การให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๑๑ ปันรล วรยศสาม

(๑๗) การให้ความเห็นชอบญัตติให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตาม
มาตรา ๒๑๑ เอญนวิสติ”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๑๒ การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
มาตรา ๒๑๑ ทวิ ถึงมาตรา ๒๑๑ เอกลักษณ์สติ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘

"หมวด ๑๒
การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

มาตรา ๒๑๑ ทวิ ให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับใหม่ตามหมวดนี้ ประกอบด้วยสมาชิก ดังต่อไปนี้

(๑) สมาชิกซึ่งรัฐสภาเลือกตั้งจากผู้สมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๒๑๑ ฉ
ให้ได้จังหวัดละหนึ่งคน

(๒) สมาชิกซึ่งรัฐสภาเลือกตั้งจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ จำนวน
ยี่สิบสามคน ดังต่อไปนี้

(ก) ผู้เชี่ยวชาญสาขากฎหมายมหาชน จำนวนแปดคน

(ข) ผู้เชี่ยวชาญสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวนแปดคน

(ค) ผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดินหรือ
การร่างรัฐธรรมนูญ ตามหลักเกณฑ์ที่ประธานรัฐสภากำหนด จำนวนเจ็ดคน

มาตรา ๒๑๑ ตริ บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
ตามมาตรา ๒๑๑ ทวิ (๑) ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๒๑๑ จัตวา บุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๑๑ ทวิ (๑) ได้แก่บุคคลซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๑๓ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๑๐) และ (๑๒)
- (๒) เป็นสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือข้าราชการการเมือง
- (๓) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
- (๔) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๒๑๑ เบญจ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๑๑ ทวิ (๒) ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๑๑ ตริ (๑) (๒) และ (๓) และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๑๑ จัตวา (๑) และ (๒)

มาตรา ๒๑๑ ฉ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม มาตรา ๒๑๑ ทวิ (๑) ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามหมวดนี้

ผู้ใดประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตาม มาตรา ๒๑๑ ทวิ (๑) ให้ยื่นใบสมัครพร้อมด้วยหลักฐานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาหรือที่ตนเกิด ตามแบบและภายในกำหนดวันและเวลาที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งต้องกำหนดวันรับสมัครให้เป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งและเห็นว่า ถูกต้องแล้ว ในกรณีที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่เกินสิบคนให้ส่งรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งไปยังประธานรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป แต่ในกรณีที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเกินสิบคน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการประชุมพร้อมกันระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อลงคะแนนเลือกตั้งกันเองโดยลงคะแนนลับ และผู้สมัครแต่ละคนให้มีสิทธิลงคะแนนเลือกผู้สมัครด้วยกันเองได้คนละไม่เกินสามคน

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งรายชื่อพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนสูงสุด ลำดับที่หนึ่งถึงลำดับที่สิบไปยังประธานรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป

ในกรณีที่มีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันอันเป็นเหตุให้มีจำนวนเกินสิบคน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีการลงคะแนนใหม่ เฉพาะผู้ที่ได้รับคะแนนเท่ากันนั้น เพื่อให้ได้ผู้สมัครที่มีคะแนนสูงสุดจำนวนสิบคน ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการให้แล้วเสร็จและส่งรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งให้ประธานรัฐสภาภายในห้าวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง

ให้ประธานรัฐสภาจัดทำบัญชีรายชื่อที่ได้รับจากผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด โดยแยกเป็นรายชื่อของแต่ละจังหวัด และให้เรียงรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดตามลำดับอักษร เพื่อดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๑๑ อัญญา

มาตรา ๒๑๑ สัตต ให้สภาสถาบันอุดมศึกษาที่มีการให้ปริญญาในสาขาวิชานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ หรือรัฐประศาสนศาสตร์แต่ละแห่งคัดเลือกบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๑๑ ทวิ (๒) ในประเภทต่าง ๆ ตามมาตรา ๒๑๑ ทวิ (๒) (ก) (ข) และ (ค) ประเภทละไม่เกินห้าคน โดยจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อของแต่ละประเภทพร้อมทั้งรายละเอียดตามที่ประธานรัฐสภากำหนด

และส่งให้ประธานรัฐสภาภายในห้าวันนับแต่วันพ้นกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งตาม มาตรา ๒๑๑ ฉ และให้ประธานรัฐสภาจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลที่สภาสถาบัน อุดมศึกษาต่าง ๆ ส่งมาแยกเป็นประเภทแต่ละบัญชีโดยให้เรียงรายชื่อตามลำดับอักษร

มาตรา ๒๑๑ อัญญู เมื่อประธานรัฐสภาจัดทำบัญชีรายชื่อตามมาตรา ๒๑๑ ฉ วรรคหก และได้รับบัญชีรายชื่อบุคคลตามมาตรา ๒๑๑ สัตต แล้ว ให้จัดให้มีการประชุม ร่วมกันของรัฐสภาภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อครบถ้วน

ให้สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครจากบัญชี รายชื่อจากจังหวัดต่าง ๆ จังหวัดละหนึ่งคน และเลือกตั้งบุคคลจากบัญชีรายชื่อ ที่สภาสถาบันอุดมศึกษาส่งมาตามจำนวนแต่ละประเภทตามจำนวนที่กำหนดใน มาตรา ๒๑๑ ทวิ (๒) การลงคะแนนดังกล่าวให้กระทำเป็นการลับ

ให้ผู้ได้รับเลือกตั้งจากแต่ละจังหวัดและผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ซึ่งได้ คะแนนสูงสุดตามลำดับตามจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑๑ ทวิ เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่มีผู้ได้คะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุให้ จะมีจำนวนผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเกินจำนวนดังกล่าว ให้ดำเนินการลงคะแนนใหม่ เฉพาะผู้ได้รับคะแนนเท่ากันนั้น ถ้ายังมีคะแนนเท่ากันอีก ให้ประธานรัฐสภาทำการ จับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งและการเลือกตั้งสมาชิกสภา ร่างรัฐธรรมนูญตามหมวดนี้ ให้ประธานรัฐสภากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อวินิจฉัย ปัญหาดังกล่าว

ให้ประธานรัฐสภาประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๑๑ นว ในกรณีที่รัฐสภาจะต้องดำเนินการใดตามหมวดนี้ในระหว่าง
ปิดสมัยประชุมรัฐสภา ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการ
เรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนาม
รับสนองพระบรมราชโองการ แต่ถ้าอายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบ
สภาผู้แทนราษฎรและมีกรณีที่รัฐสภาจะต้องดำเนินการใดภายในระยะเวลาที่กำหนด
ตามหมวดนี้ มิให้นำระยะเวลาตั้งแต่วันที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการ
ยุบสภาผู้แทนราษฎร แล้วแต่กรณี จนถึงวันประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก ภายหลังจาก
มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎร รวมเข้าในระยะเวลา
ที่รัฐสภาจะต้องดำเนินการ

มาตรา ๒๑๑ ทศ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญ ตามมาตรา
๒๑๑ ทวิ (๑) หรือ (๒) เริ่มตั้งแต่วันที่ได้รับเลือกตั้งจากรัฐสภา

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญตามมาตรา ๒๑๑ ทวิ (๑) หรือ
(๒) สิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) สภาว่างรัฐธรรมนุญสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๑๑ อัญชารส

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๑๑ ตริ หรือมีลักษณะต้องห้ามตาม
มาตรา ๒๑๑ จัตวา หรือตามมาตรา ๒๑๑ เบญจ แล้วแต่กรณี

เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญตามมาตรา ๒๑๑ ทวิ (๑) หรือ (๒)
ว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากถึงคราวออกตามมาตรา ๒๑๑ อัญชารส ให้รัฐสภา
ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างภายในกำหนดเวลา
สามสิบวันจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ประธานรัฐสภาจัดทำตามมาตรา ๒๑๑ ฉ
วรรคหก หรือตามมาตรา ๒๑๑ สัตต เว้นแต่ระยะเวลาการจัดทำร่างรัฐธรรมนุญของ
สภาว่างรัฐธรรมนุญตามมาตรา ๒๑๑ เดรส จะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน

ในกรณีที่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๑๑ ทวิ (๑) ที่รัฐสภาเลือกตั้งจากผู้สมัครรับเลือกตั้งของจังหวัดใดว่างลงและไม่มีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งรายอื่นในบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งของจังหวัดนั้นแล้ว หรือในกรณีที่สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๑๑ ทวิ (๒) (ก) (ข) หรือ (ค) ประเภทใดประเภทหนึ่งว่างลงและไม่มีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ตามบัญชีรายชื่อในประเภทที่ว่างลงนั้นแล้ว ให้สภาร่างรัฐธรรมนูญปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อไปโดยไม่ต้องดำเนินการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้น แต่ทั้งนี้สภาร่างรัฐธรรมนูญจะต้องมีจำนวนสมาชิกเหลืออยู่ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกตามมาตรา ๒๑๑ ทวิ (๑) และ (๒)

มาตรา ๒๑๑ เอกาทศ สภาร่างรัฐธรรมนูญ มีประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญคนหนึ่งและรองประธานคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภาร่างรัฐธรรมนูญตามมติของสภาร่างรัฐธรรมนูญ และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาร่างรัฐธรรมนูญตามหมวดนี้ รองประธานมีอำนาจหน้าที่ตามที่ประธานมอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่แทนประธานเมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

เมื่อประธานและรองประธานไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสภาร่างรัฐธรรมนูญเลือกตั้งกันขึ้นเองเป็นประธานในคราวประชุมนั้น

มาตรา ๒๑๑ ทวาทศ เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของประธานและรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญและกรรมการที่สภาร่างรัฐธรรมนูญแต่งตั้ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๑๑ เตรศ สภาร่างรัฐธรรมนูญจะต้องจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่มิสสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครบจำนวนตามมาตรา ๒๑๑ ทวิ

การที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรไม่เป็นเหตุ
กระทบกระเทือนการปฏิบัติหน้าที่ของสภาร่างรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง

ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภาร่างรัฐธรรมนูญต้องคำนึงถึงความคิดเห็น
ของประชาชนเป็นสำคัญ

ร่างรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะกระทำมิได้

ในกรณีที่รัฐสภาวินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญมีลักษณะตามวรรคสี่ ให้
ร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันตกไป

มาตรา ๒๑๑ จตุตศ วิธีการพิจารณาและจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ การประชุม
การลงมติ การแต่งตั้งกรรมาธิการและการดำเนินการของกรรมาธิการ การรักษาระเบียบ
และความเรียบร้อย และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติของหมวดนี้ ให้ใช้
ข้อบังคับการประชุมของรัฐสภาโดยอนุโลม ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมของ
รัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรโดยอนุโลมไปพลางก่อน

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๙ และมาตรา ๑๓๐ มาใช้กับการประชุมของสภา
ร่างรัฐธรรมนูญโดยอนุโลม

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๑ และมาตรา ๑๓๒ และความคุ้มครองที่บัญญัติ
ไว้ในมาตรา ๑๓๙ มาตรา ๑๔๐ และมาตรา ๑๔๑ให้นำมาใช้บังคับกับการประชุมของ
สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญและกรรมาธิการโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑๑ ปีณรศ เมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ
เสร็จสิ้นแล้วให้นำเสนอต่อรัฐสภา

สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญมีสิทธิเข้าชี้แจงประกอบร่างรัฐธรรมนูญนั้น
ในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้

ให้รัฐสภาพิจารณาเพื่อให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมประการใดมิได้ การลงมติให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงให้ความเห็นชอบในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เมื่อรัฐสภาลงมติให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ให้ประธานรัฐสภานำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญและพระราชทานคืนมา หรือเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้ร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป

ในกรณีที่มีคะแนนเสียงให้ความเห็นชอบไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ให้ดำเนินการจัดให้มีประชามติเพื่อให้ประชาชนออกเสียงลงคะแนนว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญที่สภา
ร่างรัฐธรรมนูญเสนอ

มาตรา ๒๑๑ โสฬส ในกรณีที่จะต้องดำเนินการให้ประชาชนออกเสียงประชามติ ตามมาตรา ๒๑๑ บัณรส วรคหำ ให้ประธานรัฐสภาประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดวันให้ประชาชนออกเสียงประชามติ ซึ่งจะต้องไม่ก่อนเก้าสิบวันแต่ไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศ ทั้งนี้ วันออกเสียงประชามติต้องเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

บุคคลผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ในการออกเสียงประชามติ หากผลปรากฏว่าประชาชนโดยเสียงข้างมากเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๑๑ สัตตรส

แต่ถ้าเสียงข้างมากไม่เห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญนั้นหรือมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียง
ประชามติเป็นจำนวนไม่ถึงหนึ่งในห้าของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ ให้
ร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป

มาตรา ๒๑๑ สัตตตรส เมื่อมีประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ ให้
ประธานรัฐสภานำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๓
และมาตรา ๒๑๑ ปันรล วรคสี มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ประธานรัฐสภาเป็น
ผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๒๑๑ อฎฐารล สภาร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) สภาร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวนสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งตามมาตรา
๒๑๑ ทค วรคสี

(๒) สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จภายในกำหนด
ระยะเวลาตามมาตรา ๒๑๑ เดรล วรคหนึ่ง

(๓) เมื่อร่างรัฐธรรมนูญได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ใช้บังคับ
เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(๔) เมื่อร่างรัฐธรรมนูญตกไปตามมาตรา ๒๑๑ เดรล วรคห้า มาตรา ๒๑๑
ปันรล วรคสี มาตรา ๒๑๑ โสฬล วรคสี หรือมาตรา ๒๑๑ สัตตตรล

ในกรณีที่สภาร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง (๒) ให้ดำเนินการ
จัดให้มีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ตามหมวดนี้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วัน
สิ้นสุดระยะเวลาตามมาตรา ๒๑๑ เดรล วรคหนึ่ง ทั้งนี้ บุคคลผู้ที่เคยเป็นสมาชิก
สภาร่างรัฐธรรมนูญชุดเดิมจะเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญอีกไม่ได้

มาตรา ๒๑๑ เอฎนวีลลลล ถักร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นตามหมวดนี้ตกไป
คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวน
สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ของทั้งสองสภา มีสิทธิเสนอญัตติต่อรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภามีมติให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามความในหมวดนี้ก็ได้ การออกเสียงลงคะแนนให้ความเห็นชอบของรัฐสภาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

เมื่อรัฐสภามีมติอย่างหนึ่งอย่างใดตามวรรคหนึ่งแล้ว จะมีการเสนอญัตติตามวรรคหนึ่งอีกไม่ได้ เว้นแต่จะมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่

มาตรา ๕ ในวาระเริ่มแรก ให้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการรับสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๑๑ ฉ ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

บรรหาร ศิลปอาชา

นายกรัฐมนตรี

คณะผู้จัดทำ

๑. นายธงชัย ดุลยสุข
  ๒. นายประยุทธ อักษรมัต
  ๓. นายทองคำ แก้วพรม
  ๔. นายนพคุณ นพรัตน์
  ๕. นางสุภาวดี ตันตระกุล
  ๖. นายศิริโรจน์ แพทย์พันธุ์
  ๗. นายนรชัย ชิดบุรี
  ๘. นายศุภฤกษ์ ศรีพรหม
  ๙. ข้าราชการกองการประชุมทุกคน
-

ต้นฉบับเป็นหน้าว่าง

บ 5532

KD
32/2531
[6/2539]
๔๕๒๖

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
กองการประชุม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช
2539 (สภาร่างรัฐธรรมนูญ)

